

Ingarden v svoji sistematizaciji slik, ki temelji predvsem na predstavljenosti in rekonstruiranosti videzov predmetov, naleti ob obravnavi nepredstavljenih oziroma abstraktnih slik na majhen problem. Zaveda se, da mu sistem večplastnosti slike pri obravnavi abstraktnih slik ne ustreza več, porušenega sistema pa ne nadomesti z novim, ustreznim, zato se zdi klasifikacija abstraktnih slik zgolj naključna, empirična.

V prvo skupino nepredstavljenih slik uvršča dekorativne slike. Dekorativnosti se loteva šele pri obravnavi abstrakcije (tu je najbolj očitna). Zanimivo je, da ga naključje zavede in da nehote strpa v isti koš dve razsežnosti istega pojma:

1. Govori o dekorativnosti slikarije - v zvezi s tem se srečujemo s temeljnim vprašanjem funkcije slikarij vseh vrst in stilov, ko z gotovostjo lahko trdimo, da je končni namen vsake slikarije poleg vseh drugih funkcij tudi krasitev ambienta oziroma arhitekture (spomnimo se, da omenja funkcijo abstraktnih dekorativnih slik, takoj za tem pa omenja slab poskus vključitve v prostor Rafaelove Loggie).

2. Dekorativnost slike - v zvezi z njo govorimo o načinu slikanja in osnovni, včasih edini funkciji slike, to je ugajati, očarati in se prilagoditi arhitekturi. Tak način slikanja pa ni značilen samo za abstrakcijo in ga lahko srečujemo domala v vseh stilih (tudi po Ingardnovi razdelitvi slik).

Nikakor ne vidim povezave med naslednjima skupinama abstraktnih slik, in sicer polpredstavljenimi (ki asociirajo na nekaj) in nepredstavljenimi.

Abstrakcija je razširjen pojem oziroma proces, ki ga je mogoče prirediti v različne namene. V slikarstvu je to odmišljanje nebitvenega od bistvenega. Nujno je, da se videz predmeta v tem procesu v svoji rekonstrukciji na sliki ne bo ponovil v enaki ali isti vrednosti, torej ne bo posnet, temveč bo prikazan kot rekonstruiran v novi, največkrat skrajšani obliki, očiščen vseh nebitvenosti, seveda avtorsko utemeljen in s tem relativen. Intenzivnost tega ravnanja pa nas pripelje do polpredstavljenosti ali nepredstavljenosti.

Proces abstrakcije poteka tu izključno v smeri redukcije, in sicer v treh smereh:

1. Redukcija v smislu forme, pri čemer gre za poenostavljanje oblik predmeta. Rezultat tega je simbol, ki je po svoji sestavi enostavnejši in nazornejši od originala (proces redukcije od polpredstavljenosti).

2. Redukcija v smislu vsebine podatkov, ki nam jih daje vizualna situacija.

3. Redukcija v smislu odnosov barvnih lis oziroma likovnih zakonitosti, ki so v neposredni zvezi z določenim videzom predmeta in nas kljub nespoznavnosti le-tega asociira nanj.

Redukcija omenjenih smeri poteka različno, lahko tudi konkretno in v različnih kombinacijah. Največkrat se slikarji abstraktnih slik zatekajo h kombinaciji redukcije prvih dveh smeri (forme in vsebine) na nespoznavnost, pri čemer se osredotočijo na odnose barvnih lis (to ugotavlja tudi Ingarden, saj govori o abstrakcionistih, ki trdijo, da jih zanima samo in predvsem odnos oziroma sestava barvnih lis in da tu ni mogoče ničesar ponarediti).

Vsiljujejo se vprašanja, kakšen pomen ima redukcija na nespoznavnost, ali je sploh smiselna in upravičena. Ali ni to še ena faza odmišljanja nebitvenosti, ki ima tu pomen forme in vsebine, s tem pa zožitev slikarskega problema le na odnose barvnih lis oziroma barvnih zakonitosti? Kaj se zgodi, ko tudi to ni več pomembno za nastanek slike? Ali nismo s tem dosegli izničenja ideje vidnega in je slika dobila novo sekundarno funkcijo in nove razsežnosti, kot so:

- dejanje (akt), pri katerem je pomemben sam proces nastajanja slike (Pollock);
- estetski predmet (gre za dekorativnost slike);
- znanstveni eksperiment (načrtno raziskovanje odnosov in zakonitosti);
- emocionalni akt.

Vseh teh tako imenovanih zvrsti je v slikarstvu zelo veliko in v najrazličnejših variacijah, žal pa se ne navezujejo na kakršnokoli logično nadzidavo in dajejo slutiti mejnost slikarstva (o tem upravičeno dvomi tudi Ingarden).

Vrnimo se k modelu, v katerem sta forma in vsebina zanemarljivi komponenti in je v ospredju odnos med barvnimi lisami. Videno je na poseben način še zmeraj predstavljivo, čeprav slika ne rekonstruira določenega predmeta, stvari na sebi ali ideje. Prikazuje odnose med predmeti - s tem zanikamo Ingardnovo trditev, da umik predstavljalivosti trodimenzionalnih predmetov in prostora nujno vodi v dvodimenzionalnost. To sicer lahko drži, ni pa nujnost in še manj pravilo. Barvni odnosi lahko še zmeraj ohranjajo funkcijo prostora, ne da bi bili predstavljeni forma in vsebina. Na tej točki zamenjajmo dosedanjo funkcijo redukcije z dedukcijo in na osnovi zakonitosti barvnih odnosov začnimo graditi nove forme in vsebine - to pomeni hkrati tudi nove predmete z novimi funkcijami.

Treba je uvideti razliko med prejšnjim in novim rekonstruiranjem videzov. Prej smo bili priče razkroju starega in s tem rekonstruiranju novega, pri čemer smo bili obremenjeni s predstavami znanega, zdaj pa se na osnovi odnosov barvnih lis lotevamo kreiranja novih videzov stvari-idej. Tako slikar ne bi bil kreator (ustvarjalec v pravem pomenu besede) samo v smislu slikarije, temveč tudi v smislu slike in ideje, katere rekonstruiran videz bi le-ta predstavljala.

Ta rešitev (ne zamenjujmo je z nadrealizmom) seveda pomeni nujen odmik od tako imenovane "čiste abstrakcije", ki jo je mogoče definirati kot tisto sliko, ki ne predstavlja ničesar, oziroma na njej ni rekonstruiranih videzov stvari.